

Medlemsmöte 14 mars 2023 om ögat

Efter lite strul i starten då vi saknade en kanon för visning kunde Lis Forslund, tidigare ögonläkare i 20 år på Borlänge sjukhus, starta sin information. Ögat har alltid ansetts som själens spegel då vi vid ögonkontakt kan se känslor som glädje, sorg och ilska i dem.

Lis startade med en gedigen genomgång av ögats olika delar och funktioner. Intressant att veta är att pupillens funktion att vidga och dra ihop sig minskar med åldern och det gör att äldre behöver mer ljus då vi läser. Linsen stelnar också med stigande ålder så att vi kring 40-årsåldern behöver läsglasögon om vi inte är närsynta. Glaskroppen förändras också så att vi kan se små ofarliga avlagringar flyta omkring men ser man plötsligt många prickar bör man söka läkare för kontroll.

Vi har två ögon som gör att vi ser en bild i vardera ögat och det är sedan hjärnan som sammanställer detta till en bild med djupseende. Detta är orsaken till att man får vänta i 6 månader innan man får köra bil igen då man förlorat synen på ett öga. Den tiden behövs för att återställa ögats kapacitet att skapa en bild igen via ljusimpuls-syn-cell-synnerv-hjärna.

Grå starr (Katarakt) gör att pupillen blir grå pga förändrad ämnesomsättning och ålder. Seendet blir suddigt och man bländas lätt. Operation idag med litet snitt där linsen ersätts med plastlins. Ca 3 000 operationer i Dalarna årligen. Efterstarr behandlas med laser.

På 1500-talet åkte "starrstickare" omkring och opererade genom att föra in starrstickaren i ögat och putta bort linsen och 1805 gjordes en operation av starr på en kvinna i Västerås.

Grön starr (Glaukom) har vaga symptom, viss ärftlighet och risken ökar med åldern. Det är bra att kolla synen och ögontrycket regelbundet hos optiker som skriver remiss till ögonmottagning vid behov. Det är syncellerna som dör och därmed leder till synförlust. Man kontrollerar synnerv och synfält. Behandling består av ögondroppar, laser och operation i sista hand och man gör regelbundna kontroller. Ca 100 operationer/år görs i Dalarna.

Svart starr (Gula fläcken-sjuka) finns i en **torr** och en **våt** variant. Vid den torra varianten får man avlagringar i gula fläcken som normalt ser rosa ut men blir grå av luteinet och bilden blir suddig. Detta kan inte behandlas. En bra och varierad kost med mycket frukt och grönt, även nordiska blåbär, är bra som förebyggande även för denna åkomma. Den våta varianten ger kärl med dålig kvalitet som kan ge blödningar och bildförvrängningar. Behandling sker med injektioner.

En Tia som är ett kortvarigt funktionsbortfall kan drabba ögat och tillfälligt ge synbortfall. Läkare ska besökas om man drabbats av en tia.

Tårproduktionen är naturlig och vi blinkar ca 20 ggr/min. Om ögonen känns torra kan man använda droppar med lipider och risk för överkonsumtion finns inte.

Torka alltid ögat **mot** ögonvrån för att inte orsaka skada på tårkanalens avflöde.

Gnugga **aldrig** ögonen för det kan skada hornhinnan i värsta fall.

Använd solglasögon då UV-ljuset kan skada gula fläcken.